

Norges Juristforbunds pris for
rettssikkerhet og likhet for loven

Rettssikkerhetsprisen 2026

Juryen gjorde 2. juni 2026 følgende enstemmige vedtak:

Rettssikkerhetsprisen for 2026 tildeles

Simen Sætre

Rettssikkerhetsprisen

Rettssikkerhetsprisen er opprettet av Norges Juristforbund og ble første gang utdelt i 2006. Prisen er i 2026 et stipend på kr 100 000,-.

Rettssikkerhetsprisen skal tildeles én eller flere personer, en institusjon eller en organisasjon som i løpet av foregående år eller over lengre tid har utmerket seg i sitt arbeid eller virke ved å:

- Styrke rettssikkerhet og likhet for loven innenfor sitt virkeområde.
- Arbeide for rettsstatlige prinsipper, ytringsfrihet, likeverd, menneskerettigheter og trygghet for personlige krenkelser.
- Bidra til økt forståelse for og innsikt i lov- og regelverket.
- Bidra til mer effektiv saksbehandling og sikrere beslutninger gjennom utnyttelse av juridisk kompetanse.

Juryens begrunnelse

Vinteren og våren 2026 har pressens rolle i dekingen av straffesaken mot kronprinsessens sønn blitt mye debattert. Pressen har blitt kritisert for en sensasjonsorientert og overfladisk minutt-for-minutt-dekning, på bekostning av grundigere analyser ut fra et mer helhetlig bilde av saken. I år ønsker juryen å løfte frem et journalistisk graveprosjekt på rettsstatens område som på mange måter representerer det motsatte.

I 1983 ble sykehjemsbestyrer Arnfinn Nasset dømt for 22 drap og ett drapsforsøk begått med medikamentet curacit mot eldre beboere på sykehjemmet. Med denne dommen ble sykepleieren fra Orkdal etablert som Norges verste seriemorder. Den dag i dag står hans navn oppført på lister over verdens verste seriemordere.

Årets vinner av Rettssikkerhetsprisen har studert saken over flere år og presentert funnene av sin journalistikk for et bredere publikum i boken «Den usannsynlige seriemorderen: Arnfinn Nasset og

hans 31 tilståelser». Med en nøktern og saklig tilnærming stilles det spørsmål ved om bevisene holdt for domfellelse av Arnfinn Nesset for hvert enkelt drap. Samtidig blir kritikkverdige forhold ved etterforskningen, domfellelsen og pressedekningen av saken belyst. Nesset tilstod 31 drap under etterforskningen, men trakk senere alle tilståelsene tilbake. Forfatteren konkluderer med at flere av tilståelsene sannsynligvis var falske, og at det var såpass mye tvil i hvert enkelt tilfelle at Nesset ikke skulle vært dømt. Tre drap fremheves likevel som sterkere underbygget av bevis enn de øvrige.

Årets Rettssikkerhetspris går til journalist Simen Sætre. Sætre startet arbeidet med boken allerede i 2011. I 2018 sa han opp jobben sin i Morgenbladet for å jobbe med boken på fulltid. Han skaffet seg en hybel i Orkdal for å komme i kontakt med lokalbefolkning og personer som fortsatt husker saken. Å få folk i tale viste seg å bli krevende. Sætre ble møtt av stengte dører, oppfordringer om å la saken ligge, og urimelig mistenkeliggjøring om å gå inn i arbeidet for egen vinnings skyld. Arkivverket nektet ham også først innsyn i saksdokumentene. Sætre lot seg ikke stoppe av dette.

Juryen er særlig imponert av at Sætre har valgt å gå så dedikert til verks med en over 40 år gammel straffesak som få bryr seg om i dag. I starten var Sætres formål å forstå hva som var Nessets motiv med drapene. I to år jobbet Sætre seg gjennom det omfattende etterforskningsmaterialet i saken på Riksarkivet. Resultatet er et forseggjort journalistisk arbeid som ikke bare søker å besvare det opprinnelige spørsmålet om motiv, men som også systematiserer bevisene i en særdeles omfangsrik drapsetterforskning.

I dokumentarboken blir det omfattende materialet presentert for leseren på en måte som gjør boken tilgjengelig og lesverdig for et bredt publikum. Samtidig analyseres funnene i lys av oppdatert fagkunnskap om avhørsteknikk, falske tilståelser, etterforskningsmetoder, bekreftelsesfeller, vitnepsykologi, forhåndsdomming, bevisvurderingen og rettsprosessen mer generelt. Arbeidet viser også journalistens evne til kildekritikk og til å stille ubehagelige spørsmål, ikke bare rettet mot rettssystemet, men også mot egen profesjon.

Sætre har skrevet flere kronikker og debattinnlegg etter bokens publisering. På denne måten har årets prisvinner ikke bare bidratt til å belyse en enkeltsak, men også styrket den offentlige samtalen om grunnleggende rettssikkerhetsspørsmål.

Nesset døde i 2025, og det er per i dag usikkert om saken vil bli gjenstand for gjenopptakelse. Rettssikkerhetsprisens jury har ikke grunnlag for å ta stilling til om Nesset er uriktig dømt for noen eller alle drapene. Juryen vil likevel peke på at Sætres journalistiske arbeid gir ansvarlige myndigheter et solid grunnlag for å se på saken med et ferskt blikk.

Journalistikkens kanskje viktigste oppgave er å være offentlighetens vaktbikkje: å drive maktkritikk, beskytte enkeltmennesker mot overgrep og forsømmelser fra offentlige myndigheter, og å avdekke kritikkverdige forhold – også i egen profesjon. Med sitt prosjekt oppfyller Simen Sætre alle disse idealene. Journalistikken skal ikke bombardere oss med etablerte sannheter, men tvert imot søke sannhet gjennom kritiske spørsmål.

Sætre viser oss sine litterære kvaliteter i sin avsluttende påminnelse om verdien av tvil – både i rettssystemet, i krimjournalistikken og mer generelt:

Jeg vil legge inn et ord for tvilen. En hyllest til tvil. Skråsikkerheten, den hyller seg selv. Den er alltid like storsnutet overbevist, der den dunderer videre. Tvilen står nølende igjen. Tvilen er «nagende», sier man, tvilen «gnager», og man sier med rynket panne at noen er «tvilsom», men tvilen er et bolverk mot noe verre. Hva har skråsikkerhet gitt oss mennesker? Alle kriger, bombastiske rop, absolutismer, ekstremismer. Tvilen stiller spørsmål ved alt dette. Hva er tvil? Tvil er vannet mellom to øyer. Tvil er det frodige

ingenmannsland mellom piggtrådgjerder. Tvil er retningsløst, sies det, tvil hindrer handling, men tvil hindrer også vilkårlighet. Tvilens filosof, Sokrates, stilte spørsmål til retthaverske mennesker som viklet seg inn i så mange selvmotsigelser at de forsto de ikke visste, og dermed ble klokere. Tvilen ga oss den vitenskapelige metoden, altså sivilisasjonen, ved å hogge løs på alt man trodde var sant, inntil det som stod igjen faktisk var sant. Tvilen gjør noe viktigere enn å dømme, den hindrer at uskyldige blir dømt. Slik redder den liv i det stille.

Journalist Simen Sætre har med personlige oppofrelser lagt ned et imponerende stykke arbeid om Arnfinn Nasset-saken, som går langt utover det som kan forventes av et journalistisk gravearbeid på strafferettens område. Resultatet er en dokumentarbok som ved hjelp av solid journalistisk metode belyser tvilen i Norges største seriemordsak.

Juryens sammensetning

Juryen for Rettssikkerhetsprisen 2026 har hatt følgende sammensetning:

- Katrine Holter (leder), førsteamanuensis ved Politihøgskolen
- Eirin Eikefjord, jurist, politisk redaktør i Bergens Tidende
- Eirik Holmøyvik, professor ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen
- Maria Hessen Jacobsen, advokat og partner i advokatfirmaet Elden
- Adele Matheson Mestad, advokat/parter i BAHN

Tidligere vinnere av Rettssikkerhetsprisen

2025: Benedikte Moltumyr Høgberg
2024: Marte Eidsand Kjørven
2023: Halvard Sivertsen, Lars Mikkel Tronsrud og Bjørn Olav Jahr
2022: Lise Klaveness og Tromsø IL
2021: Maria Hessen Jacobsen og Randi Rosenqvist
2020: Den norske rettsstaten (representert ved stortingspresidenten, statsministeren, høyesterettsjustitiarius og generalsekretæren i Norsk Presseforbund)
2019: Tor-Aksel Busch
2018: Nils Asbjørn Engstad
2017: Jan E. Helgesen
2016: Stiftelsen Lovdata
2015: Fahkra Salimi og Mira-senteret
2014: Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe i utlendingsrett
2013: Asbjørn Kjønsdal
2012: Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK), Oslo, Juss-Buss, Oslo, Jushjelpa i Midt-Norge, Trondheim, Jussformidlingen i Bergen og Jusshjelpa i Nord-Norge, Tromsø.
2011: Tore Sandberg
2010: Carsten Smith
2009: Ada Sofie Austegard og Stine Sofies Stiftelse
2008: Gatejuristen (Cathrine Moksnes)
2007: Trygve Lange-Nielsen
2006: Anders Bratholm